

Geschiedenis Aruba herzien

Aankomst eerste inwoners later dan gedacht

ORANJESTAD — De eerste inwoners van Aruba blijken niet zo'n 2000 jaar v. Chr. te zijn aangekomen. Nieuw onderzoek toont een exactere tijd aan dat de eerste inwoners op Aruba kwamen, namelijk rond 1500 jaar v. Chr. bij Spaans Lagoen. De oudste inwoners kwamen vermoedelijk uit Colombia.

door onze verslaggever
Melissa Stamper

Dat blijkt uit het onderzoek van archeoloog Harold Kelly van het Nationaal Archeologisch Museum van Aruba (Nama) in samenwerking met professor Corinne Hofman van de Universiteit van Leiden. De bevindingen komen uit een in 2018 uitgevoerd onderzoek dat afgelopen jaar gepubliceerd werd in het boek 'Early Settlers of the Insular Caribbean: Dearchaizing the archaic'.

Herzien

Kelly vertelt aan de *Amigoe* dat aanleiding voor het onderzoek het eilandbezoek van Hofman was in 2018. Samen met Kelly bezocht ze de archeologische vindplaatsen in Spaans Lagoen. Toen hij daar met haar liep vond Hofman steeds aardewerk in de omgeving dat als pre-ceramisch (van 2500 v.Chr. tot 1000 n.Chr.) gezien werd. De eerste paar keer werd er geen verband gezien met het gevonden aardewerk op de vindplaatsen. Men

spreekt dan in archeologische termen van 'meerdere componenten' waarbij er op dezelfde plek resten van menselijke activiteiten in andere periodes bij elkaar is gevonden. "Maar na dit vier, vijf keer tegengekomen te zijn wist ik niet meer wat ik tegen haar moest zeggen", zegt hij lachend. Er werd besloten monsters te nemen van schelpen, zodat er een indicatie kon komen over de datering van de vindplaatsen van het aardewerk. Uit de resultaten bleek de datering de oudste te zijn die er op het eiland gevonden werd, en de activiteiten werden in verband gebracht met het gebied waar de eerste inwoners van Aruba aankwamen, stelt hij. Het feit dat er keramiek op de vindplaatsen met de oudste datering gevonden werd, bracht een fundamentele verandering in onze kennis van deze eerste groep inwoners. "We kunnen deze vindplaatsen niet meer pre-ceramisch noemen."

Twee groepen
In de jaren negentig deed

archeoloog Aad Versteeg een survey op het eiland om de eerste inwoners van Aruba te identificeren. Uit zijn bevindingen bleken er twee groepen te zijn die Aruba aandeden. Versteeg maakte onderscheid tussen de mensen die in de pre-ceramische periode (van 2500 v.Chr. tot 1000 n.Chr.) naar het eiland kwamen en de groep die in de Ceramische periode (1000 n. Chr tot 1515 n. Chr) Aruba aandede. De eerste inwoners in de pre-ceramische periode hielden zich meer bezig met jagen en verzamelen. Hun dieet was geheel afhankelijk hiervan, zij waren volgens dit onderzoek niet echt gericht op landbouw in tegenstelling tot de inwoners in de ceramische periode. De groepen uit de pre-ceramische periode hadden een sterke associatie met kalksteen (*calichi*, in het Engels *limestone*), de meerderheid van de archeologische vindplaatsen komen voor op kalksteen-gebieden rondom Aruba. Op basis van de kenmer-

Foto: Melissa Stamper

ken van het gereedschap dat toen gevonden werd bij Seroe Muskita, is een schatting gemaakt van de periode van aankomst, dat volgens Versteeg neerkwam

op ongeveer 2000 jaar v. Chr. Naast het verband met kalksteen en schelpen op de vindplaatsen werd er ook gekeken naar het ontbreken van keramiek.

Via keramiek wordt de oorsprong van de groep vastgesteld, stelt archeoloog Kelly. Het gevonden aardewerk op Aruba van de *Caquetios* in de ceramische periode laat

zien dat deze Caquetios als oorsprong Dabajuro, Venezuela hebben", maakt hij duidelijk.

Vervolg op pagina 3.

Aankomst eerste inwoners later dan gedacht

Vervolg van pagina 1

Spaans Lagoen

Uit de bevindingen van het huidige onderzoek blijkt de oudste datering dus niet aan de noordkust (Malmok en omgeving) te zijn, maar eerder in Spaans Lagoen. "Hier hebben we bewijs gevonden dat er op deze locaties groepen voor het eerst op Aruba kwamen", aldus Kelly. "Voorheen hadden we als datering 2000 jaar v. Chr. maar dat was in het algemeen, nu kunnen we zeggen wanneer dat precies is." Zo dateert locatie Spaans Lagoen 3 rond 1448-1266 jaar v. Chr. en Spaans Lagoen 6 1465-1280 jaar v. Chr. In totaal zijn er zeven vindplaatsen in Spaans Lagoen die vlak naast elkaar liggen. De inwoners bleken zelfs het land te zijn ingetrokken tot aan Bringamosa (ongeveer het midden van Aruba).

Oorsprong

In de staat Falcon (Venezuela) blijken er geen vergelijkbare begraafplaatsen te zijn gevonden met die van Aruba. "Aan de hand van de

kenmerken van begravingen kan je een direct verband leggen naar hun oorsprong", zegt hij. Volgens de archeoloog is het waarschijnlijk dat de eerste inwoners van Aruba oorspronkelijk uit het Caribisch gedeelte van Colombia kwamen. Hij gaat de komende tijd monsters nemen van de vindplaatsen om verder keramiek te onderzoeken om te kijken of er vergelijkingen te vinden zijn.

Dieet

Behalve deze onderzoeken werd er in samenwerking met de Universiteit van Leiden ook onderzoek gedaan in 2012 op het tandplak van het gebit van de gevonden skeletten in Malmok en ook in Canashito. Door de plant-aardige componenten die in het tandplak voorkomen te onderzoeken, kregen experts meer informatie over de eetgewoonten van de inwoners en wat voor voedsel men at. Voorheen werd er gedacht dat er in die periode geen mais gegeten werd. In het geval van Malmok bleek dat er maniok, mais en co-coyam (een soort yuca-plant)

door hen gegeten werd. "Het maakte een klein deel uit van hun dieet, maar het laat wel zien dat de inwoners met deze producten kwamen en succesvol hebben geoogst en niet geheel afhankelijk waren van jagen en verzamelen." In Colombia hebben ze vergelijkbare bevindingen gehad. Om die reden wil de archeoloog nu gaan onderzoeken of de inwoners mogelijk uit die richting zijn gekomen.

Onderzoek

Volgens de archeoloog dienen onderzoeken een theorie te complementeren of nieuwe inzichten te geven die de oude bevindingen veranderen. "Op basis van de datering

kunnen we nu met zekerheid stellen dat de eerste inwoners bij Spaans Lagoen zijn aangekomen, wellicht dat er in de toekomst nieuwe data aan het licht komt die dit wederom zal veranderen. De informatie staat niet vast en is niet voor altijd. Versteeg heeft aan de hand van wat hij in die tijd beschikbaar had een onderscheid gemaakt tussen pre-ceramisch en ceramisch. Tegenwoordig kan er niet meer gezegd worden dat de eerste inwoners geen keramiek hadden, we spreken nu van de Archaïsche periode, dat is de terminologie die in het Caribisch gebied gebruikt wordt voor de inwoners van deze periode."